

Czwartek, 4 września 2008 r.

7. wzywa władze palestyńskie do podjęcia wszelkich starań, by zapobiec jakimkolwiek aktom przemocy lub aktom terrorystycznym, zwłaszcza dokonywanym przez byłych więźniów, a w szczególności dzieci;
8. wyraża przekonanie, że poprawa stosunków między UE a Izraelem powinna być spójna i powiązana z przestrzeganiem przez Izrael jego wszystkich zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego;
9. z zadowoleniem przyjmuje podjętą na ósmym posiedzeniu Rady Stowarzyszenia UE-Izrael decyzję o ustanowieniu pełnoprawnej podkomisji ds. praw człowieka, zastępującej obecną grupę roboczą ds. praw człowieka; wzywa do szeroko zakrojonych konsultacji z organizacjami zajmującymi się prawami człowieka i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Izraela i okupowanych terytoriów palestyńskich oraz do ich pełnego zaangażowania w obserwowanie postępów Izraela w przestrzeganiu zobowiązań podjętych na mocy prawa międzynarodowego;
10. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie Komisji, rządowi Izraela, Knessetowi, przewodniczącemu Autonomii Palestyńskiej, Palestyńskiej Radzie Legislacyjnej, Wysokiemu Przedstawicielowi ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, rządowi i parlamentom państw członkowskich, sekretarzowi generalnemu ONZ, specjalnemu wysłannikowi Kwartetu Bliskowschodniego, przewodniczącemu Eurośródziemnomorskiego Zgromadzenia Parlamentarnego, Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka oraz Międzynarodowemu Komitetowi Czerwonego Krzyża.

Ocena sankcji UE jako elementu działań i polityki UE w obszarze praw człowieka

P6_TA(2008)0405

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 września 2008 r. w sprawie oceny sankcji UE jako elementu działań i polityki UE w obszarze praw człowieka (2008/2031(INI))

(2009/C 295 E/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając wszystkie konwencje Narodów Zjednoczonych dotyczące praw człowieka i załączone do nich protokoły dodatkowe,
- uwzględniając Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych oraz jego dwa fakultatywne protokoły,
- uwzględniając Kartę ONZ, a zwłaszcza art. 1 i art. 25 w rozdziale VII oraz art. 39 i art. 42,
- uwzględniając Europejską Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Europejska Konwencja Praw Człowieka) i załączone do niej protokoły,
- uwzględniając Paryską kartę nowej Europy (Karta Paryska),
- uwzględniając Akt końcowy Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie z 1975 r. (Akt końcowy z Helsinek),
- uwzględniając art. 3, 6, 11, 13, 19, 21, 29 i 39 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i art. 60, 133, 296, 297, 301 i 308 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE),

Czwartek, 4 września 2008 r.

- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje dotyczące sytuacji w zakresie praw człowieka na świecie,
- uwzględniając swoje poprzednie debaty i wydawane w trybie pilnym rezolucje w sprawie naruszeń praw człowieka, demokracji i państwa prawa,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 września 1996 r. w sprawie komunikatu Komisji w sprawie wpisania klauzuli o poszanowaniu zasad demokracji i praw człowieka w umowach między Wspólnotą a państwami trzecimi ⁽¹⁾,
- uwzględniając międzynarodowe zobowiązania Wspólnoty Europejskiej i jej państw członkowskich, w tym zobowiązania zawarte w porozumieniach WTO,
- uwzględniając Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, podpisaną w Kotonu w dniu 23 czerwca 2000 r. (umowa z Kotonu) ⁽²⁾, a zwłaszcza jej art. 8, 9, 33, 96 i 98, oraz zmianę tej umowy ⁽³⁾,
- uwzględniając dokument Rady zatytułowany „Ustanowienie podgrupy ds. sankcji w grupie roboczej doradców ds. stosunków zewnętrznych (RELEX/Sanctions)” z dnia 22 stycznia 2004 r. (5603/2004),
- uwzględniając dokument Rady zatytułowany „Podstawowe zasady stosowania środków restrykcyjnych (sankcji)” z dnia 7 czerwca 2004 r. (10198/1/2004),
- uwzględniając dokument Rady zatytułowany „Wytyczne w sprawie stosowania i oceniania środków ograniczających (sankcji) w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE”, ostatnio zmienione w dniu 2 grudnia 2005 r. (15114/2005),
- uwzględniając dokument Rady zatytułowany „Dobre praktyki UE w zakresie skutecznego wprowadzania w życie środków ograniczających” z dnia 9 lipca 2007 r. (11679/2007),
- uwzględniając wspólne stanowisko 96/697/WPZiB w sprawie Kuby ⁽⁴⁾, przyjęte w dniu 2 grudnia 1996 r. przez Radę,
- uwzględniając wspólne stanowisko Rady 2001/930/WPZiB w sprawie zwalczania terroryzmu ⁽⁵⁾ i 2001/931/WPZiB w sprawie zastosowania szczególnych środków w celu zwalczania terroryzmu ⁽⁶⁾, obydwie z dnia 27 grudnia 2001 r., oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 2580/2001 z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych środków restrykcyjnych skierowanych przeciwko niektórym osobom i podmiotom mających na celu zwalczanie terroryzmu ⁽⁷⁾,
- uwzględniając wspólne stanowisko Rady 2002/402/WPZiB dotyczące środków ograniczających przeciwko Osamie bin Ladenowi, członkom organizacji Al-Kaida i talibom oraz innym osobom fizycznym, grupom, przedsiębiorstwom i podmiotom z nimi powiązanym ⁽⁸⁾, oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 881/2002 wprowadzające niektóre szczególne środki ograniczające skierowane przeciwko niektórym osobom i podmiotom związanym z Usamą bin Ladenem, siecią Al-Kaida i talibami ⁽⁹⁾, obydwie z dnia 27 maja 2002 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. C 320 z 28.10.1996, s. 261.

⁽²⁾ Dz.U. L 317 z 15.12.2000, s. 3.

⁽³⁾ Dz.U. L 209 z 11.8.2005, s. 27.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 322 z 12.12.1996, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 344 z 28.12.2001, s. 90.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 344 z 28.12.2001, s. 93.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 344 z 28.12.2001, s. 70.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 139 z 29.5.2002, s. 4.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 139 z 29.5.2002, s. 9.

Czwartek, 4 września 2008 r.

- uwzględniając Wspólny wykaz uzbrojenia Unii Europejskiej ⁽¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego dotyczącego roli Unii Europejskiej w propagowaniu praw człowieka i demokratyzacji w krajach trzecich ⁽²⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie klauzuli dotyczącej poszanowania praw człowieka i demokracji w umowach zawieranych przez Unię Europejską ⁽³⁾,
 - uwzględniając wszystkie umowy zawarte między Unią Europejską a państwami trzecimi oraz zawarte w nich klauzule dotyczące poszanowania praw człowieka,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 października 1982 r. w sprawie znaczenia i skutków sankcji gospodarczych, zwłaszcza embarga handlowego i bojkotu, na stosunki Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej z państwami trzecimi ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając rezolucję w sprawie skutków sankcji, zwłaszcza embarga, dla mieszkańców państw, na które te środki są nakładane ⁽⁵⁾, przyjętą przez Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne AKP-UE w dniu 1 listopada 2001 r. w Brukseli (Belgia),
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 września 2007 r. w sprawie funkcjonowania dialogów i konsultacji dotyczących praw człowieka prowadzonych z krajami trzecimi ⁽⁶⁾,
 - uwzględniając rezolucję 1597 (2008) i zalecenie 1824 (2008) w sprawie czarnych list Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych i Unii Europejskiej, przyjęte przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy w dniu 23 stycznia 2008 r.,
 - uwzględniając Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, podpisany w Lizbonie w dniu 13 grudnia 2007 r., który powinien wejść w życie w dniu 1 stycznia 2009 r.,
 - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinie Komisji Rozwoju i Komisji Handlu Międzynarodowego (A6-0309/2008),
- A. mając na uwadze, że art. 11 ust. 1 TUE uznaje przestrzeganie praw człowieka za jeden z celów wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), i mając na uwadze, że art. 21 (nowy) TUE, wprowadzony przez art. 1 pkt 24 traktatu z Lizbony, uznaje, że „działania Unii na arenie międzynarodowej oparte są na zasadach, które leżą u podstaw jej utworzenia, rozwoju i rozszerzenia oraz które zamierza wspierać na świecie: demokracji, państwa prawnego, powszechności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności, poszanowania godności ludzkiej, zasad równości i solidarności oraz poszanowania zasad Karty Narodów Zjednoczonych oraz prawa międzynarodowego”,

⁽¹⁾ Dz.U. C 98 z 18.4.2008, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 131 E z 5.6.2003, s. 147.

⁽³⁾ Dz.U. C 290 E z 29.11.2006, s. 107.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 292 z 8.11.1982, s. 13.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 78 z 2.4.2002, s. 32.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 187 E z 24.7.2008, s. 214.

Czwartek, 4 września 2008 r.

- B. mając na uwadze, że sankcje są stosowane zgodnie ze szczególnymi celami WPZiB ustanowionymi w art. 11 TUE, które obejmują poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, demokracji, państwa prawa i dobrych rządów, ale nie ograniczają się do nich,
- C. mając na uwadze, że powyższe „Podstawowe zasady stosowania środków restrykcyjnych (sankcji)” z 2004 r. to pierwszy pragmatyczny dokument określający ramy nakładania sankcji przez UE, ale praktyka UE w tym zakresie istnieje de facto od wczesnych lat 80., a zwłaszcza od wejścia w życie TUE w 1993 r.; mając na uwadze, że dokument ten formalnie ustanawia sankcje jako instrument WPZiB, a zatem stanowi punkt wyjścia dla polityki UE w dziedzinie sankcji,
- D. mając na uwadze, że polityka sankcji opiera się głównie na pięciu następujących celach w ramach WPZiB: ochronie wspólnych wartości, podstawowych interesów, niezależności i integralności Unii zgodnie z zasadami Karty ONZ; zwiększeniu bezpieczeństwa Unii na wszelkie sposoby; ochronie pokoju i zwiększeniu bezpieczeństwa międzynarodowego, zgodnie z zasadami Karty ONZ i Aktu końcowego z Helsinek oraz z celami karty paryskiej, w tym celami dotyczącymi granic zewnętrznych; wspieraniu współpracy międzynarodowej; rozwijaniu i wzmacnianiu demokracji i państwa prawa oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności,
- E. mając na uwadze coraz większą zgodę na forum międzynarodowym, że każda poważna i umyślnie spowodowana szkoda dla środowiska naturalnego zagraża pokojowi i bezpieczeństwu międzynarodowemu i stanowi pogwałcenie praw człowieka,
- F. mając na uwadze, że UE jest zobowiązana do systematycznego wdrażania sankcji ustanowionych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ na mocy rozdziału VII Karty ONZ, a jednocześnie nakłada sankcje niezależne w przypadku braku mandatu Rady Bezpieczeństwa ONZ, w przypadku gdy Rada Bezpieczeństwa ONZ nie jest uprawniona do podjęcia działań lub nie może tego uczynić ze względu na brak porozumienia wśród jej członków; podkreślając również w tym względzie spoczywający zarówno na ONZ, jak i na UE obowiązek nakładania sankcji zgodnie z prawem międzynarodowym,
- G. mając zatem na uwadze, że sankcje polityczne UE obejmują sankcje Rady Bezpieczeństwa, ale ich zakres i cele są szersze od zakresu i celów polityki Rady Bezpieczeństwa ONZ (międzynarodowy pokój i bezpieczeństwo),
- H. mając na uwadze, że sankcje to jeden z instrumentów, które UE może zastosować w celu realizacji swojej polityki w obszarze praw człowieka; przypominając, że stosowanie sankcji musi być spójne z ogólną strategią Unii w danym obszarze i musi być stanowić ostateczność, na liście priorytetów, w celu osiągnięcia poszczególnych celów WPZiB; mając na uwadze, że skuteczność sankcji zależy od stosowania ich przez wszystkie państwa członkowskie jednocześnie,
- I. mając na uwadze, że ani w prawie międzynarodowym ani w prawie UE/WE nie istnieje żadna autorytatywna definicja sankcji; mając jednak na uwadze, że w ramach WPZiB sankcje lub środki restrykcyjne są uważane za środki przerywające lub ograniczające, całkowicie lub częściowo, stosunki dyplomatyczne lub gospodarcze, z danym państwem trzecim (danymi państwami trzecimi), zmierzające do uzyskania zmian w określonej polityce lub w określonych działaniach, takich jak naruszenie prawa międzynarodowego lub praw człowieka, lub też w polityce, w ramach której rządy państw trzecich, podmioty niepaństwowe, osoby fizyczne lub prawne nie przestrzegają zasad państwa prawa lub zasad demokracji,
- J. mając na uwadze, że restrykcje obejmują środki różnego rodzaju, np. embargo na broń, sankcje handlowe, sankcje finansowe/gospodarcze, zamrożenie aktywów, zakaz lotów, restrykcje wjazdowe, sankcje dyplomatyczne, bojkot wydarzeń sportowych i kulturalnych oraz zawieszenie współpracy z państwem trzecim,

Czwartek, 4 września 2008 r.

- K. mając na uwadze, że podobnie jak UE, autorzy niniejszej rezolucji używają wymiennie terminów „sankcje” i „środki restrykcyjne”; mając na uwadze, że rezolucja ta przejmuje definicję właściwych środków zapisaną w art. 96 umowy z Kotonu (¹)
- L. mając na uwadze, że same sankcje UE oparte są na różnych podstawach prawnych, w zależności od dokładnego charakteru środków restrykcyjnych oraz od charakteru prawnego stosunków z danym państwem trzecim, a także od sektora i celów, których sprawa dotyczy; mając na uwadze, że czynniki te determinują zarówno procedurę wydawania sankcji — które często, ale nie zawsze, wymagają wspólnego stanowiska WPZiB, a zatem jednomyślności w Radzie — jak i procedurę legislacyjną wymaganą do nadania tym sankcjom prawnie wiążącego i egzekwowalnego charakteru, którą zazwyczaj jest procedura ustanowiona w art. 310 TWE,
- M. mając na uwadze, że zakazy przyznawania wiz i embarga na broń to obecnie najczęściej stosowane sankcje WPZiB, stanowiące jeden z pierwszych kroków w sekwencji sankcji nakładanych przez UE; mając na uwadze, że te dwa rodzaje środków to jedyne środki bezpośrednio stosowane przez państwa członkowskie z uwagi na fakt, że nie wymagają one przyjęcia na mocy traktatu WE szczególnego aktu legislacyjnego w sprawie sankcji; mając na uwadze, że z kolei sankcje finansowe (zamrożenie aktywów) i handlowe wymagają przyjęcia szczególnego aktu legislacyjnego w sprawie sankcji,
- N. mając na uwadze, że zgodnie z ww. „Podstawowymi zasadami stosowania środków restrykcyjnych (sankcji)”, a także odpowiednimi wytycznymi, ukierunkowane sankcje mogą być skuteczniejsze niż sankcje bardziej ogólne, a zatem są preferowane, po pierwsze dlatego, że zapobiegają one potencjalnym szkodliwym skutkom dla szerszej grupy osób, a po drugie dlatego, że bezpośrednio wpływają one na osoby odpowiedzialne lub pełniące obowiązki, a zatem mogą skuteczniej prowadzić do zmian politycznych,
- O. stwierdzając istnienie środków, które — będąc przyjmowane przez Radę w konkluzjach prezydencji — nie są określane jako „sankcje”, a zarazem różnią się od innych środków restrykcyjnych wymienionych jako instrument WPZiB,

(¹) Artykuł 96 umowy z Kotonu z dnia 23 czerwca 2000 r. stanowi:

„Elementy zasadnicze: procedura konsultacyjna oraz środki właściwe w odniesieniu do praw człowieka, zasad demokratycznych i państwa prawa

1. W rozumieniu niniejszego artykułu termin Strona odnosi się do Wspólnoty i państw członkowskich Unii Europejskiej z jednej strony oraz do każdego państwa AKP z drugiej strony.

2. (a) Jeśli mimo dialogu politycznego prowadzonego regularnie między Stronami dana Strona uznaje, że Strona przeciwna nie wypełnia obowiązku wynikającego z poszanowania praw człowieka, zasad demokratycznych i państwa prawa określonych w art. 9 ust. 2, wówczas, z wyjątkiem nagłych przypadków, przedstawia Stronie przeciwnej oraz Radzie Ministrów właściwe informacje niezbędne do dokładnego zbadania sytuacji w celu znalezienia rozwiązania zadowalającego Strony. W tym celu zaprasza Stronę przeciwną do podjęcia konsultacji, które koncentrują się na środkach przyjętych przez zainteresowaną Stronę lub takich, które Strona zainteresowana powinna podjąć w celu zaradzenia sytuacji.

Konsultacje są prowadzone na poziomie i w formie uznanej za najwłaściwszą dla znalezienia rozwiązania. Konsultacje rozpoczynają się nie później niż 15 dni po zaproszeniu do wzięcia w nich udziału i trwają przez okres wspólnie ustalony, stosownie charakteru i powagi naruszenia. W każdym przypadku konsultacje nie powinny trwać dłużej niż 60 dni.

Jeśli konsultacje nie doprowadzą do rozwiązania zadowalającego obie Strony, jeśli odmówiono udziału w konsultacjach lub w przypadkach nagłych, mogą zostać przyjęte właściwe środki. Środki te są odwoływane niezwłocznie z chwilą ustania przyczyny ich przyjęcia.

(b) Termin nagłe przypadki dotyczy wyjątkowych przypadków szczególnie poważnego i skrajnego naruszenia jednego z elementów zasadniczych określonych w art. 9 ust. 2, wymagających natychmiastowej reakcji. Strona odwołująca się do procedury wyjątkowej powiadamia o tym oddzielnie Stronę przeciwną i Radę Ministrów, chyba, że nie ma na to czasu.

(c) Właściwe środki określone w niniejszym artykule to środki przyjęte zgodnie z prawem międzynarodowym oraz proporcjonalne do naruszenia. Przy wyborze tych środków należy przede wszystkim uwzględnić środki w najmniejszym stopniu zakłócające stosowanie niniejszej Umowy. Przyjmuje się, że zawieszenie byłoby środkiem ostatecznym.

Jeśli środki są przyjmowane w nagłych przypadkach, Strona przeciwna i Rada Ministrów są o tym niezwłocznie informowane. Na wniosek zainteresowanej Strony mogą zostać zwołane konsultacje w celu dokładnego zbadania sytuacji i, jeśli jest to możliwe, znalezienia rozwiązania. Konsultacje te są prowadzone zgodnie z ustaleniami określonymi w lit. a) akapit drugi i trzeci.”

Czwartek, 4 września 2008 r.

- P. mając na uwadze, że stosunki gospodarcze między UE a państwami trzecimi często podlegają dwustronnym lub wielostronnym umowom sektorowym, których UE musi przestrzegać przy nakładaniu sankcji; mając na uwadze, że w razie konieczności UE powinna zatem zawiesić lub wypowiedzieć odpowiednią umowę przed zastosowaniem sankcji gospodarczych, które są niezgodne z prawami zagwarantowanymi danemu państwu trzeciemu w obowiązującej umowie,
- Q. mając na uwadze, że stosunki między UE a państwami trzecimi często podlegają dwustronnym lub wielostronnym umowom, które umożliwiają jednej ze stron podjęcie właściwych środków w przypadku naruszenia przez drugą stronę zasadniczego elementu umowy, czyli poszanowania praw człowieka, prawa międzynarodowego, zasad demokracji i państwa prawa (klauzula dotycząca poszanowania praw człowieka), czego doskonałym przykładem jest umowa z Kotonu,
- R. mając na uwadze, że wprowadzenie i wdrożenie środków restrykcyjnych musi być zgodne z prawami człowieka i międzynarodowym prawem humanitarnym i obejmować prawo do sprawiedliwego procesu i rzeczywistego odszkodowania, a także z zasadą proporcjonalności, a także musi przewidywać stosowne wyłączenia w celu uwzględnienia podstawowych ludzkich potrzeb danych osób, takich jak dostęp do szkolnictwa podstawowego, wody pitnej i do podstawowej opieki społecznej, w tym do podstawowych leków; mając na uwadze, że polityka sankcji musi w pełni uwzględniać standardy określone w Konwencji Genewskiej, Konwencji o Prawach Dziecka i Międzynarodowym Pakcie Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, a także rezolucjach ONZ dotyczących ochrony ludności cywilnej i dzieci podczas konfliktów zbrojnych,
- S. mając na uwadze, że wiarygodność UE oraz jej poszczególnych państw członkowskich zostaje zakwestionowana, gdy sankcje UE wydają się łamane, oraz mając na uwadze, że Robert Mugabe został zaproszony na szczyt UE-Afryka, który odbył się w Lizbonie w dniach 8-9 grudnia 2007 r., pomimo obowiązującego go oficjalnego zakazu wjazdu na terytorium jakiegokolwiek państwa członkowskiego UE zgodnie ze wspólnym stanowiskiem Rady 2004/161/WPZiB z dnia 19 lutego 2004 r. odnawiającym środki ograniczające w odniesieniu do Zimbabwe ⁽¹⁾, rozszerzonym ostatnio przez wspólne stanowisko Rady 2008/135/WPZiB z dnia 18 lutego 2008 r. ⁽²⁾,

Uwagi ogólne dotyczące skutecznej polityki UE w zakresie sankcji

1. wyraża ubolewanie z faktu, że nie przeprowadzono jak dotąd żadnej analizy ani oceny oddziaływania odnośnie do polityki sankcji UE i że w związku z tym niezmiernie trudno jest zmierzyć jej oddziaływanie i skuteczność na miejscu i wyciągnąć stosowne wnioski; wzywa Radę i Komisję do przeprowadzenia takiej oceny; uważa jednak, że polityka sankcji nałożonych na Afrykę Południową okazała się skuteczna i przyczyniła się do zakończenia apartheidu;
2. uważa, że różnorodność podstaw prawnych wdrażania polityki UE w zakresie sankcji, prowadząca do podejmowania decyzji, wdrażania i prowadzenia kontroli na różnych szczeblach, stanowi przeszkodę dla przejrzystości i spójności polityki sankcji UE, a przez to dla jej wiarygodności;
3. jest zdania, że skuteczność sankcji wymaga, aby ich wprowadzenie było postrzegane jako uzasadnione zarówno przez europejską, jak i przez międzynarodową opinię publiczną, a także przez opinię publiczną w kraju, w którym oczekuje się zmian; podkreśla, że konsultacje z Parlamentem w ramach procesu decyzyjnego wzmacniają tę legitymizację;
4. zauważa także, że sankcje mogą mieć znaczenie symboliczne, będąc wyrazem moralnego potępienia przez UE i przyczyniając się w ten sposób do zwiększenia przejrzystości i wiarygodności jej polityki zagranicznej; przestrzega przy tym przed nadmiernym postrzeganiem sankcji jako środków symbolicznych, gdyż może to doprowadzić do ich całkowitej dewaluacji;
5. uważa, że sięganie po sankcje powinno się rozważać w przypadku zachowań władz lub podmiotów niepaństwowych lub osób fizycznych i prawnych poważnie naruszających bezpieczeństwo i prawa osób lub w przypadku wykazanego wyczerpania wszelkich stosunków umownych i/lub dyplomatycznych lub impasu w tych stosunkach z winy strony trzeciej;

⁽¹⁾ Dz.U. L 50 z 20.2.2004, s. 66.

⁽²⁾ Dz.U. L 43 z 19.02.2008, s. 39.

Czwartek, 4 września 2008 r.

6. jest zdania, że świadome wyrządzenie nieodwracalnej szkody środowisku naturalnemu stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa, a także poważne naruszenie praw człowieka; zwraca się w związku z tym do Rady i Komisji, aby włączyły świadomie wyrządzone nieodwracalne szkody w środowisku naturalnym do przyczyn, które mogą prowadzić do zastosowania sankcji;
7. uznaje, że instrumenty sankcji ogólnych nakładanych zazwyczaj UE są stosowane elastycznie, stosownie do potrzeb zaistniałych w poszczególnych przypadkach; ubolewa jednak, że UE często stosowała politykę sankcji niespójnie, traktując państwa trzecie w sposób odmienny, chociaż ich sytuacja w zakresie praw człowieka i demokracji jest podobna, co wywołuje krytykę za stosowanie „podwójnych standardów”;
8. uważa w tym kontekście, że stosowanie i ocena przez Unię Europejską sankcji za naruszenie praw człowieka musi co do zasady przeważać nad ewentualnymi, wynikającymi z ich stosowania szkodami dla interesów handlowych Unii Europejskiej i jej obywateli;
9. wyraża ubolewanie, że brak zgody wewnątrz Unii Europejskiej co do polityki wobec danych państw, takich jak Kuba, lub niechęć państw członkowskich do zrażania najważniejszych partnerów, takich jak Rosja, doprowadziło Unię do przyjęcia w konkluzjach prezydencji tylko „nieformalnych sankcji”, co prowadzi do nierównoważonego lub niespójnego stosowania sankcji Unii Europejskiej; uznaje jednak, że środki zawarte w konkluzjach Rady, jak np. odroczenie podpisania umów z państwami takimi, jak Serbia, mogą być przydatnym narzędziem wywierania presji na państwa trzecie, aby skłonić je do pełnej współpracy w ramach mechanizmów międzynarodowych;
10. przypomina, że w przypadku Kuby wymienione wyżej wspólne stanowisko przyjęte w 1996 r. i odnawiane okresowo odzwierciedla mapę drogową na rzecz pokojowego przejścia do demokracji, jest w pełni wdrażane i nie jest przedmiotem kontrowersji w instytucjach europejskich; wyraża ubolewanie z faktu, że nie nastąpiła dotychczas żadna znacząca poprawa sytuacji w zakresie praw człowieka; odnotowuje decyzję Rady z dnia 20 czerwca 2008 r. o zniesieniu nieformalnych sankcji dotyczących Kuby, domagając się natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich więźniów politycznych, ułatwienia dostępu do więzień oraz ratyfikowania i wprowadzenia w życie międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych; zauważa, że Rada za rok podejmie decyzję o ewentualnym dalszym dialogu politycznym z Kubą, w zależności od tego, czy sytuacja w zakresie praw człowieka ulegnie znacznej poprawie; przypomina, że stanowisko Rady jest również wiążące wobec instytucji Unii Europejskiej zarówno w zakresie dialogu z kubańskimi władzami, jak i z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego; podtrzymuje swoje stanowisko w odniesieniu do laureatów nagrody im. Sacharowa, Oswaldo Payá Sardiñasa i grupy „Damas de Blanco” („Kobiety w bieli”);
11. uważa, że nie można podnosić argumentu „nieskuteczności” sankcji w celu ich zniesienia, a zamiast tego powinno mu towarzyszyć ponowne ukierunkowanie i ocena samej sankcji; przyjmuje ponadto pogląd, że kwestia kontynuowania sankcji powinna zależeć wyłącznie od tego, czy zostały osiągnięte ich cele, a ich charakter może być wzmocniony lub zmieniony w zależności od wyniku ich oceny; uważa, że w tym celu sankcjom powinny towarzyszyć wyraźne wskaźniki;
12. uważa, że skuteczność sankcji powinna być badana w różnych aspektach, zarówno pod względem skuteczności środków wynikającej z samego ich charakteru, czyli ich zdolności do wywierania wpływu na działalność prywatną lub zawodową osób będących przedmiotem sankcji jako członkowie danego reżimu, bądź też na jego funkcjonowanie, jak i pod względem ich skuteczności politycznej, czyli zdolności do zachęcania do zaprzestania lub zmiany działań lub polityki, która była przyczyną przyjęcia tychże środków;
13. uważa, że skuteczność sankcji zależy od tego, czy Unia Europejska jest w stanie utrzymać sankcję przez cały okres, i wyraża w związku z tym ubolewanie z powodu wykorzystania klauzul automatycznego wygaśnięcia (ang. sunset clauses);
14. sprzeciwia się stosowaniu, bez względu na okoliczności, ogólnych, niedyskryminacyjnych sankcji w stosunku do któregośkolwiek państwa, ponieważ takie podejście pociąga za sobą de facto całkowitą izolację społeczeństwa; uważa, że przy pomocy sankcji gospodarczych nieskoordynowanych z innymi instrumentami politycznymi niezwykle trudne jest ułatwienie reform politycznych w ramach systemów rządów, w które sankcje są wymierzone; nalega zatem, by każdemu przyjęciu sankcji wobec władz państwowych towarzyszyło zawsze wsparcie społeczeństwa obywatelskiego danego państwa;

Czwartek, 4 września 2008 r.

Sankcje jako element ogólnej strategii na rzecz praw człowieka

15. podkreśla, że większość sankcji UE nakładana się ze względów bezpieczeństwa; podkreśla jednak, że naruszenia praw człowieka powinny stanowić wystarczającą podstawę dla stosowania sankcji, ponieważ one również stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa i stabilności;

16. podkreśla, że głównym celem sankcji jest doprowadzenie do zmian w polityce lub działaniach zgodnie z celami wspólnego stanowiska WPZiB lub konkluzji przyjętych przez Radę bądź też zgodnie z decyzją międzynarodową, na której oparto sankcje;

17. akcentuje fakt, że przyjmując ww. „Podstawowe zasady stosowania środków restrykcyjnych (sankcji)”, Rada zobowiązała się do stosowania sankcji jako elementu kompleksowego i zintegrowanego podejścia politycznego; podkreśla w tym względzie, że podejście to obejmuje równoległy dialog polityczny, zachęty i zasadę warunkowości, a w ostateczności może prowadzić również do zastosowania środków przymusu określonych w „Podstawowych zasadach”; uważa, że klauzule dotyczące poszanowania praw człowieka i demokracji, ogólny system preferencji i pomoc na rzecz rozwoju powinny być wykorzystywane jako narzędzia tego kompleksowego i zintegrowanego podejścia politycznego;

18. podkreśla, że wdrożenie klauzuli dotyczącej poszanowania praw człowieka nie może być uważane za w pełni niezależną i jednostronną sankcję UE, ponieważ wynika ono bezpośrednio z dwustronnej lub wielostronnej umowy, która ustanawia wzajemne zobowiązanie do przestrzegania praw człowieka; uważa, że właściwe środki podejmowane zgodnie z tą klauzulą, dotyczą wyłącznie wdrożenia danej umowy, dając stronie podstawę prawną do zawieszenia lub unieważnienia umowy; uważa w związku z tym, że wdrożenie klauzul dotyczących poszanowania praw człowieka i niezależne lub jednostronne sankcje siłą rzeczy uzupełniają się wzajemnie;

19. w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje systematyczne włączanie klauzul dotyczących poszanowania praw człowieka i domaga się wprowadzenia szczególnego mechanizmu wdrażania do wszystkich nowych umów dwustronnych, zwłaszcza umów sektorowych, podpisywanych z państwami trzecimi; przypomina w tym względzie znaczenie zaleceń dotyczących skuteczniejszego i systematycznego wdrażania klauzuli, tj. opracowywanie celów i kryteriów odniesienia oraz regularna ocena; ponawia swoje wezwanie, aby klauzule praw człowieka były stosowane w drodze bardziej przejrzystej procedury konsultacji między stronami, w tym z Parlamentem Europejskim i społeczeństwem obywatelskim, określającej mechanizmy polityczne i prawne, które będą stosowane w przypadku wniosku o zawieszenie współpracy dwustronnej ze względu na powtarzające się i/lub systematyczne łamanie praw człowieka, będące naruszeniem prawa międzynarodowego; popiera model proceduralny utworzony w ramach umowy z Kotonu i dotyczący reagowania na poważne naruszenia praw człowieka, zasad demokratycznych oraz rządów prawa; uważa, że system intensywnego dialogu politycznego (art. 8 umowy z Kotonu) i konsultacji (art. 96 umowy z Kotonu) przed przyjęciem stosownych środków oraz po ich przyjęciu dostarczył skutecznych narzędzi służących poprawie sytuacji w terenie;

20. nalega, by Komisja i państwa członkowskie nie proponowały umów o wolnym handlu ani umów o stowarzyszeniu — nawet zawierających klauzule dotyczące praw człowieka — rządów krajów, w których według sprawozdań Urzędu Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka dochodzi do masowego łamania praw człowieka;

21. uważa, że brak podjęcia jakichkolwiek środków właściwych lub restrykcyjnych w odpowiedzi na stałe łamanie praw człowieka poważnie szkodzi strategii Unii w dziedzinie praw człowieka, polityce nakładania sankcji oraz wiarygodności UE;

22. uważa, że polityka sankcji jest o wiele bardziej skuteczna, gdy wpisuje się w spójną strategię na rzecz praw człowieka; powtarza apel do Rady i Komisji o opracowywanie w każdym dokumencie strategii krajowej i w innych dokumentach tego rodzaju szczególnej strategii dotyczącej praw człowieka i sytuacji w zakresie demokracji;

23. uważa, że w przypadku nałożenia sankcji dialogi i konsultacje dotyczące praw człowieka powinny koniecznie i systematycznie obejmować dyskusje na temat postępów poczynionych w zakresie osiągania celów i wskaźników ustanowionych w momencie przyjmowania środków restrykcyjnych; uważa, że cele osiągnięte w ramach dialogów i konsultacji dotyczących praw człowieka nie mogą w żadnym przypadku zastąpić realizacji celów, ze względu na które przyjęto sankcje;

Czwartek, 4 września 2008 r.

Skoordynowane działania społeczności międzynarodowej

24. uważa, że skoordynowane działania społeczności międzynarodowej mają silniejszy wpływ niż niejednorodne i niejednolite działania państw lub regionów; dlatego też z zadowoleniem przyjmuje fakt, że polityka UE w zakresie sankcji powinna nadal opierać się na zasadzie pierwszeństwa systemu ONZ;

25. wzywa Radę, by w przypadku braku sankcji Rady Bezpieczeństwa ONZ współpracowała z państwami spoza UE nakładającymi sankcje, wymieniała informacje, oraz koordynowała działania na szczeblu międzynarodowym w celu zapobieżenia uchylania się od sankcji oraz maksymalizacji skuteczności i wdrażania sankcji nałożonych przez UE i nie tylko, zgodnie z prawem międzynarodowym;

26. uważa, że UE powinna nawiązać współpracę z innymi organizacjami regionalnymi, takimi jak Unia Afrykańska czy Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN), w celu promowania praw człowieka i zagwarantowania koordynacji działań w zakresie sankcji;

27. wzywa UE do systematycznego rozwoju dialogu z państwami nienakładającymi sankcji w celu osiągnięcia wspólnego stanowiska w sprawie środków restrykcyjnych, zwłaszcza na szczeblu regionalnym; podkreśla, że jak pokazuje przypadek Birmy/Myanmaru, sankcje często nie prowadzą do wymaganych zmian polityki lub działań, kiedy społeczność międzynarodowa jest podzielona, a ważniejsze podmioty nie włączają się we wdrażanie sankcji;

28. wzywa Radę i Komisję, by systematycznie wpisywały do porządku obrad dialogów politycznych z państwami nienakładającymi sankcji zagadnienia dotyczące ich roli i wpływu na dany reżim lub dane podmioty niepaństwowe, jednostki, organizacje lub przedsiębiorstwa;

29. uważa, że perspektywa podpisania umowy o wolnym handlu z regionem danego państwa powinna być wykorzystywana jako „marchewka” oraz środek nacisku i że w każdym przypadku taka umowa powinna wykluczać państwo objęte reżimem sankcji;

Ustanowienie jasnych procesów decyzyjnych, celów, wskaźników i mechanizmów przeglądu

30. podkreśla potrzebę przeprowadzenia przed przyjęciem sankcji pogłębionej analizy poszczególnych sytuacji w celu dokonania oceny potencjalnego wpływu różnych sankcji i określenia, które z nich są najskuteczniejsze w świetle pozostałych istotnych czynników i porównywalnych doświadczeń; uważa, że taka uprzednia analiza jest tym bardziej uzasadniona, że trudno jest wycofać się po uruchomieniu procesu stosowania sankcji, nie naruszając wiarygodności UE ani wyrazu poparcia, jakiego UE ma obowiązek udzielać mieszkańcom danego państwa trzeciego, zważywszy, że tego kraju mogą wykorzystać decyzję UE do własnych celów; odnotowuje w związku z tym obecną praktykę, zgodnie z którą właściwość, charakter i skuteczność proponowanych sankcji są omawiane w Radzie na podstawie oceny szefów misji UE w danym państwie i wzywa do włączenia do tej oceny sprawozdania niezależnego eksperta;

31. niemniej jednak podkreśla, że taka analiza nie powinna być wykorzystywana do opóźnienia przyjęcia sankcji; podkreśla w związku z tym, że dwuetapowa procedura nakładania sankcji w ramach WPZiB daje możliwość pilnej reakcji politycznej, najpierw poprzez przyjęcie wspólnego stanowiska opracowanego w wyniku pogłębionej analizy rozporządzenia, wyszczególniającego dokładny charakter i zakres sankcji;

32. wzywa do systematycznego włączania do instrumentów prawnych wyraźnych i szczególnych wskaźników jako warunków zniesienia sankcji; nalega zwłaszcza, by kryteria odniesienia ustanawiano w oparciu o niezależną ekspertyzę i nie zmieniano ich później wraz ze zmianami politycznymi zachodzącymi w Radzie;

33. wzywa Radę i Komisję do ustanowienia przykładowego procesu dokonywania przeglądu sankcji, obejmującego zwłaszcza systematyczne włączenie klauzuli przeglądu, obejmującej dokonywanie ponownej inspekcji systemu w oparciu o ustanowione wskaźniki oraz ocenę realizacji celów; podkreśla, że należy z zadowoleniem przyjmować deklaracje zamiaru lub woli wprowadzenia procedur, które mogą przynieść pozytywne rezultaty; podkreśla jednak, że przy ocenie sankcji deklaracje te nie mogą w żadnym wypadku zastępować realizacji widocznych i rzeczywistych postępów w osiągnięciu kryteriów odniesienia;

Czwartek, 4 września 2008 r.

34. uważa, że nałożone na Chiny embargo na broń jest przykładem spójności i konsekwencji działań Unii, zważywszy, że embargo to było ustanowione pierwotnie po masakrze na placu Tiananmen w 1989 r., a UE jak dotychczas nie otrzymała żadnych wyjaśnień na temat tego zdarzenia, w związku z czym nie istnieje powód do zniesienia embarga;

35. wzywa podgrupę ds. sankcji w grupie roboczej doradców ds. stosunków zewnętrznych (RELEX/Sanctions) do pełnej realizacji jej mandatu; nalega w szczególności na konieczność prowadzenia analiz przed przyjęciem sankcji, a po ich przyjęciu — regularnego dostarczania uaktualnionych informacji na temat rozwoju sytuacji oraz opracowywania najlepszych praktyk dotyczących wprowadzania i stosowania środków restrykcyjnych;

36. uważa, że państwa a także organizacje międzynarodowe i regionalne, powinny być pociągane do odpowiedzialności za międzynarodowe nadużycia przy wprowadzaniu sankcji oraz podkreśla w tym kontekście potrzebę wprowadzenia mechanizmu kontroli sądowej w celu zapewnienia zgodności z prawem międzynarodowym i prawem humanitarnym;

37. wzywa do włączania Parlamentu we wszystkie etapy procesu stosowania sankcji: w proces podejmowania decyzji o przyjęciu sankcji, wybór sankcji najbardziej dostosowanych do danej sytuacji, określenie wskaźników, ocenę ich wdrożenia w ramach mechanizmu dokonywania przeglądu i zniesienie sankcji;

Czy ukierunkowanie sankcje to skuteczniejsze narzędzie?

38. wyraża ubolewanie, że z uwagi na brak oceny niemożliwe jest stwierdzenie skuteczności środków ukierunkowanych; uznaje jednak, że zdecydowanie uwzględnienie przez UE kwestii humanitarnych, które prowadziło do zrezygnowania z sankcji gospodarczych o zakresie ogólnym, co miało miejsce w przypadku Iraku, oraz do nakładania bardziej ukierunkowanych, „inteligentnych” sankcji, mających na celu osiągnięcie maksymalnego wpływu na osoby, na których zachowanie UE chce wpłynąć, przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum negatywnych konsekwencji humanitarnych lub skutków dla osób, do których sankcje nie są skierowane, lub dla krajów sąsiadujących;

39. uważa, że sankcje gospodarcze stosowane w oderwaniu od innych instrumentów politycznych z wielkim prawdopodobieństwem nie zmuszą sankcjonowanego reżimu do wprowadzenia większych zmian politycznych; podkreśla ponadto, że dalekosiężne obostrzenia gospodarcze mogą pociągnąć za sobą nadmiernie wysokie koszty gospodarcze i humanitarne i w związku z tym ponownie wzywa do ostrożniejszego planowania i lepszego ukierunkowywania sankcji gospodarczych mających wywierać wpływ głównie na kluczowych liderów sankcjonowanych reżimów i na podmioty dopuszczające się naruszeń praw człowieka;

40. podkreśla, że wszelkie sankcje gospodarcze powinny być przede wszystkim nakierowane na te sektory, które nie są oparte na zatrudnieniu i mają ograniczone znaczenie dla małych i średnich przedsiębiorstw, ponieważ tego rodzaju przedsiębiorstwa są istotne zarówno dla rozwoju gospodarczego, jak i redystrybucji dochodów;

41. wspiera wykorzystywanie ukierunkowanych sankcji finansowych przeciwko kluczowym liderom sankcjonowanych reżimów, wpływających bezpośrednio na dochód sankcjonowanych jednostek; podkreśla, konieczność skorelowania takich sankcji z odpowiednimi działaniami wobec podmiotów gospodarczych UE współpracujących z takimi osobami; podkreśla, że ukierunkowane sankcje dotyczące towarów będących szczególnym lub najważniejszym źródłem dochodu reżimu pociągają za sobą ryzyko szerszego oddziaływania na całe społeczeństwo i mogą sprzyjać rozwojowi „szarej strefy”;

42. uważa, że sankcje gospodarcze i finansowe, nawet jeżeli są ukierunkowane, muszą być stosowane przez wszystkie osoby fizyczne i prawne prowadzące działalność handlową w UE, włączając obywateli krajów trzecich, oraz przez obywateli UE lub osoby prawne zarejestrowane bądź posiadające siedzibę zgodnie z prawodawstwem państwa członkowskiego UE, którzy prowadzą działalność handlową poza obszarem UE;

43. wzywa do ograniczonego stosowania „nadzwyczajnych wyłączeń” z zamrożenia aktywów; wzywa do stworzenia specjalnej procedury zgłaszania sprzeciwu w przypadku, gdy państwo członkowskie chce przyznać wyłączenie z zamrożenia aktywów, ponieważ brak takiej procedury podważa skuteczność środków restrykcyjnych, zważywszy, że od państw członkowskich wymaga się tylko wcześniejszego poinformowania Komisji o takim wyłączeniu;

Czwartek, 4 września 2008 r.

44. wzywa do podejmowania działań mających na celu poprawę stosowania ukierunkowanych sankcji finansowych UE w celu zapewnienia, że w praktyce środki te całkowicie uniemożliwią określonym osobom i jednostkom dostęp do wszelkich usług finansowych na obszarze obowiązywania prawa UE, w tym również korzystanie z banków clearingowych w UE lub korzystanie w inny sposób z usług finansowych na obszarze obowiązywania prawa UE; podkreśla potrzebę większej elastyczności w dystrybucji wykazów sankcji w obrębie UE i państw członkowskich do wszystkich osób objętych obowiązkami określonymi w trzeciej dyrektywie w sprawie prania brudnych pieniędzy⁽¹⁾; proponuje, aby każde państwo członkowskie wyznaczyło jedną instytucję, która odpowiedzialna będzie za rozpowszechnianie tych informacji;

45. wzywa do ściślejszej współpracy Rady i Komisji z zarządem i udziałowcami SWIFT w Europie dla osiągnięcia lepszych wyników w zamrażaniu kont umieszczonych na czarnej liście i eliminowaniu przelewów gotówkowych wpływających z tych kont lub na nie wpływających;

46. wzywa Radę i Komisję do zbadania możliwości i sposobów konstruktywnego wykorzystywania zamrożonych dochodów władz, do których skierowane są sankcje, na przykład poprzez przydzielanie tych dochodów ofiarom naruszeń praw człowieka lub przeznaczanie ich na cele rozwoju w ramach rozdziału VII Karty ONZ;

47. zauważa, że zgodnie z Kodeksem postępowania Unii Europejskiej w sprawie wywozu uzbrojenia embarga na broń to forma sankcji mająca na celu zatrzymanie przepływu broni i sprzętu wojskowego na obszary objęte konfliktem lub do reżimów, które mogłyby wykorzystać je do wewnętrznych represji lub do agresji przeciwko innemu państwu;

48. wzywa do skoordynowanej współpracy między państwami członkowskimi a Komisją w odniesieniu do wdrożenia embarga UE na broń, które jest wykonywane przez poszczególne państwa członkowskie;

49. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia wspólnego stanowiska w sprawie wywozu broni, które nada Kodeksowi postępowania Unii Europejskiej w sprawie wywozu broni prawnie wiążący charakter;

50. wzywa Radę, Komisję i państwa członkowskie do dalszych prac w celu poprawy zdolności ONZ w zakresie monitoringu i egzekwowania i popiera pogląd, że należy ustanowić stały zespół ONZ ds. oceny handlu spornymi towarami i wysokości związanych z nimi sankcji;

51. przypomina, że restrykcje wjazdowe (zakazy wobec podróżujących, zakazy wydawania wiz) to jeden z pierwszych kroków w sekwencji sankcji stosowanych przez UE, obejmujący zakaz udziału osób lub podmiotów niepaństwowych wymienionych na czarnej liście w oficjalnych posiedzeniach UE, a także zakaz podróżowania do UE w celach prywatnych;

52. zauważa z niepokojem, że przestrzeganie przez państwa członkowskie zakazów wizowych UE nie było optymalne; wzywa państwa członkowskie do przyjęcia uzgodnionego podejścia w zakresie stosowania ograniczeń w stosunku do podróżujących i odpowiednich klauzul wyłączających;

Przestrzeganie praw człowieka przy stosowaniu ukierunkowanych sankcji w walce z terroryzmem

53. bierze pod uwagę fakt, że zarówno niezależne sankcje antyterrorystyczne UE, jak i wdrażanie przez UE sankcji antyterrorystycznych Rady Bezpieczeństwa ONZ jest przedmiotem kilku spraw wniesionych do Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji;

54. przypomina, że państwa członkowskie mają obowiązek opracowywania sankcji zgodnie z art. 6 ust. 2 TUE, który wymaga od Unii przestrzegania praw podstawowych, zagwarantowanych w Europejskiej konwencji praw człowieka i wynikających ze wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich; podkreśla, że obecne procedury sporządzania czarnych list zarówno na szczeblu UE, jak i ONZ są wadliwe z perspektywy pewności prawa i prawnych środków odwoławczych; wzywa Radę do wyciągnięcia wszelkich niezbędnych konsekwencji i pełnego wykonywania orzeczeń Sądu Pierwszej Instancji w zakresie niezależnych sankcji UE;

⁽¹⁾ Dyrektywa 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (Dz.U. L 309 z 25.11.2005, s. 15).

Czwartek, 4 września 2008 r.

55. wzywa Radę i Komisję do dokonania przeglądu istniejącej procedury sporządzania czarnych list i skreślenia z nich z punktu widzenia przestrzegania proceduralnych i materialnych praw człowieka osób i podmiotów wpisanych na listę, a zwłaszcza norm międzynarodowych dotyczących możliwości rzeczywistego odwołania się do niezależnego i bezstronnego organu oraz przeprowadzenia sprawiedliwego procesu, w tym prawa do uzyskania powiadomienia i odpowiedniej informacji o zarzutach postawionych danej osobie lub podmiotowi oraz o podjętych decyzjach, a także prawa do odszkodowania za wszelkie przypadki naruszania praw człowieka; zwraca się także do państw członkowskich UE o poparcie takiego przeglądu w ramach mechanizmów ONZ w celu zapewnienia poszanowania praw podstawowych przy stosowaniu ukierunkowanych sankcji w walce z terroryzmem;

56. uważa, że art. 75 TFUE, daje możliwość, z której powinien skorzystać Parlament Europejski, aby zapobiec uchybieniom w obecnej praktyce wpisywania nazwisk na czarną listę, i wspiera wszelkie prowadzone obecnie prace parlamentarne, które mają zostać wpisane do programu prac legislacyjnych na 2009 r.;

57. wyraża ubolewanie, że żaden organ sądowy nie może dokonać oceny stosowności wpisywania na czarną listę, jako że przyczyna wpisania na czarną listę oparta jest głównie na informacjach dostarczanych przez służby informacyjne; uważa jednak, że to podstawowe zachowanie poufności nie powinno prowadzić do bezkarności w przypadku naruszenia prawa międzynarodowego; wzywa w tym względzie państwa członkowskie do zapewnienia skutecznej kontroli parlamentarnej nad pracą służb informacyjnych; uważa w tym kontekście, że konieczne jest włączenie Parlamentu w prace konferencji komisji nadzoru istniejących już służb wywiadowczych państw członkowskich;

58. ponownie stwierdza jednak, że system list antyterrorystycznych, pod warunkiem, że uwzględni najnowsze orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, jest istotnym narzędziem polityki antyterrorystycznej Unii Europejskiej;

59. podkreśla, że terroryzm stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa i wolności oraz wzywa w związku z tym Radę do przeglądu i aktualizacji listy organizacji terrorystycznych, uwzględniając działalność tych organizacji na wszystkich kontynentach;

Mieszana polityka sankcji

60. zaważa, że UE zawsze wspierała pozytywne podejście do wykorzystywania sankcji w celu zachęcania do zmian; podkreśla w tym względzie, że ważne jest wspieranie działań kompleksowych i zintegrowanych poprzez strategię stopniowania presji i zachęt;

61. uważa, że strategia otwarcia i polityka sankcji nie wykluczają się wzajemnie; w związku z tym uważa, że polityka sankcji UE może przyczynić się do poprawy poszanowania praw człowieka w sankcjonowanym państwie, kiedy jest wyraźnie przekształcana w celu wprowadzenia polityki pozytywnych środków; w tym względzie zauważa zestaw sankcji nałożonych na Uzbekistan w okresie od listopada 2007 r. do kwietnia 2008 r.: kontynuując przez rok nakładanie sankcji za niespełnienie początkowych kryteriów odnoszących się do dochodzeń w sprawie masakry w Andżanie oraz do przestrzegania praw człowieka, Rada postanowiła zawiesić stosowanie zakazu wizowego, dając rządowi Uzbekistanu sześć miesięcy na spełnienie zestawu kryteriów związanych z prawami człowieka pod groźbą automatycznego ponownego wprowadzenia zakazu wizowego; zauważa, że zbiór zobowiązań i sankcji doprowadził do pewnej pozytywnej zmiany dzięki możliwości automatycznego ponownego wprowadzenia sankcji i dzięki określeniu dokładnych kryteriów; podkreśla, że warunki te muszą być możliwe do spełnienia w danym czasie, a przy tym muszą odpowiadać ogólnemu systemowi sankcji; wyraża jednak ubolewanie, że nie zanotowano dotychczas żadnej znaczącej pozytywnej zmiany i nadal brak jest współpracy z rządem Uzbekistanu;

62. apeluje z naciskiem, aby w ramach wieloaspektowej strategii sankcjom zawsze towarzyszyły pozytywne wzmocnione środki wspierania społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka oraz wszelkich rodzajów projektów propagujących prawa człowieka i demokrację; wnioskuje, by programy i instrumenty tematyczne (EIDHR⁽¹⁾, podmioty niepaństwowe, inwestowanie w ludzi), przyczyniały się w pełni do realizacji tego celu;

(1) Rozporządzenie (WE) nr 1889/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia instrumentu finansowego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie (Dz.U. L 386 z 29.12.2006, s. 1).

Czwartek, 4 września 2008 r.

63. wzywa Radę i Komisję do wykorzystania możliwości, jaką daje ratyfikacja traktatu z Lizbony i wynikające z niej utworzenie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) do zagwarantowania optymalizacji spójności poszczególnych instrumentów działań zewnętrznych UE jako kluczowego elementu większej skuteczności polityki sankcji;

Zalecenia dotyczące instytucji UE i państw członkowskich

64. wzywa Komisję i Radę do przeprowadzenia obszernej i głębokiej oceny polityki sankcji UE w celu ustalenia jej obecnego wpływu, a także ustalenia jakie działania powinny zostać podjęte dla jej wzmocnienia; wzywa Komisję i Radę do przedstawienia programu takich działań; wzywa Komisję i Radę o przeprowadzenie oceny wpływu sankcji na politykę rozwojową danego kraju oraz na politykę handlową UE;

65. wzywa Komisję do zapewnienia, że strategię pomocy rozwojowej w ramach instrumentu współpracy na rzecz rozwoju oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju są zgodne z istniejącymi systemami sankcji oraz dialogami dotyczącymi praw człowieka; wzywa Komisję do zapewnienia, że warunki ogólnej pomocy budżetowej, włączając w to pomoc w ramach tak zwanych „umów odnoszących się do milenijnych celów rozwoju”, są wyraźnie połączone z prawami człowieka oraz kryteriami demokratycznymi;

66. wzywa Radę i Komisję do skorzystania z możliwości, jaką daje ratyfikacja traktatu z Lizbony, mianowanie Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa — który będzie jednocześnie wiceprzewodniczącym Komisji i przewodniczącym Rady Ministrów Spraw Zagranicznych — i wynikające stąd utworzenie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, do wzmocnienia spójności i konsekwencji działań zewnętrznych UE, poszerzenia specjalistycznej wiedzy odpowiednich służb UE pracujących w dziedzinie sankcji i zacieśnienia współpracy między poszczególnymi służbami;

67. wzywa jednocześnie do zacieśnienia współpracy między właściwymi organami państw członkowskich a Komisją w celu zapewnienia spójniejszego i skuteczniejszego wdrażania środków restrykcyjnych;

68. zwraca się również do tych państw członkowskich, które są członkami Rady Bezpieczeństwa ONZ, aby systematycznie starały się nadawać charakter międzynarodowy sankcjom wydanym przez Unię Europejską, zgodnie z art. 19 TUE;

69. wzywa państwa członkowskie, by w swoich działaniach w Radzie Bezpieczeństwa ONZ nie naruszały zobowiązań, jakie podjęły w zakresie przestrzegania praw człowieka, zwłaszcza w Europejskiej konwencji praw człowieka;

70. zobowiązuje swoje organy parlamentarne, w szczególności delegacje stałe i ad hoc, do wykorzystania kontaktów z parlamentami w krajach nienakładających sankcji do poprawy zrozumienia obecnych systemów sankcji UE w odniesieniu do danego regionu oraz do zbadania możliwości prowadzenia skoordynowanych działań na rzecz propagowania praw człowieka;

71. wzywa Komisję do powołania sieci niezależnych ekspertów, mającej proponować Radzie najbardziej odpowiednie środki restrykcyjne odpowiednio do sytuacji oraz regularnie sporządzać sprawozdania oceniające rozwój sytuacji na podstawie ustalonych kryteriów i celów, a w razie potrzeby zalecać ulepszenia w stosowaniu sankcji; uważa, że ustanowienie takiej sieci poprawiłoby przejrzystość i jakość ogólnej dyskusji w sprawie sankcji, a także wdrażanie i bieżące monitorowanie sankcji w poszczególnych przypadkach; uważa także, że przy wyznaczaniu wyraźnego kierunku polityki UE w sprawie sankcji Komisja powinna odgrywać bardziej proaktywną rolę;

72. uważa, że legitymizację polityki sankcji UE, która stanowi sztandarowy i newralgiczny element WPZiB, należy wzmocnić poprzez włączenie Parlamentu Europejskiego, zgodnie z art. 21 TUE, we wszystkie etapy procedury, zwłaszcza w opracowywanie i wdrażanie sankcji, poprzez systematyczne konsultacje z Radą i Komisją i poprzez składanie przez nie sprawozdań; uważa także, że Parlament powinien być zaangażowany w kontrolę osiągania wskaźników przez osoby objęte sankcjami; zobowiązuje swoją Podkomisję praw człowieka do systematyzowania i nadzorowania prac w tej dziedzinie w odniesieniu do każdej sankcji, której cele i kryteria odniesienia dotyczą praw człowieka;

*

* *

Czwartek, 4 września 2008 r.

73. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji, jak również rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz Sekretariatowi Generalnym Organizacji Narodów Zjednoczonych i Rady Europy.

Milenium na rzecz rozwoju — Cel 5: poprawa zdrowia matek

P6_TA(2008)0406

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 września 2008 r. w sprawie poprawy zdrowia matek przed spotkaniem wysokiego szczebla poświęconego milenijnym celom rozwoju w dniu 25 września 2008 r.

(2009/C 295 E/16)

Parlament Europejski,

- uwzględniając milenijne cele rozwoju (MDG) przyjęte na szczycie milenijnym ONZ we wrześniu 2000 r.,
- uwzględniając program działań UE w zakresie MDG z posiedzenia Rady Europejskiej w czerwcu 2008 r. oraz jego cele pośrednie na rok 2010,
- uwzględniając spotkanie wysokiego szczebla poświęcone milenijnym celom rozwoju, które odbędzie się w siedzibie ONZ w Nowym Jorku w dniu 25 września 2008 r.,
- uwzględniając sprawozdanie UE zatytułowane „Milenijne cele rozwoju 2000-2004”, opracowane przez Komisję (SEC(2005)0456),
- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej, które odbyło się w Brukseli w dniach 16 -17 grudnia 2004 r., potwierdzające pełne zobowiązanie Unii Europejskiej do realizacji milenijnych celów rozwoju i do prowadzenia spójnej polityki,
- uwzględniając Deklarację praw dziecka ONZ z dnia 20 listopada 1959 r., zgodnie z którą „należy zapewnić szczególną ochronę zarówno dziecku, jak i matce, łącznie z odpowiednią opieką, tak przed urodzeniem, jak i po urodzeniu”, oraz Konwencję o prawach dziecka ONZ z dnia 20 listopada 1989 r., której Państwa-Strony zobowiązują się do „zapewnienia matkom właściwej opieki zdrowotnej w okresie przed i po urodzeniu dziecka”,
- uwzględniając komunikat Komisji skierowany do Parlamentu Europejskiego i Rady zatytułowany „Równość płci oraz równouprawnienie kobiet w kontekście współpracy na rzecz rozwoju” (COM(2007)0100),
- uwzględniając wspólną strategię UE — Afryka, przyjętą na szczycie UE — Afryka w Lizbonie w 2007 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 marca 2008 r. w sprawie równości płci oraz równouprawnienia kobiet w kontekście współpracy na rzecz rozwoju ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoje rezolucje: z dnia 12 kwietnia 2005 r. w sprawie roli Unii Europejskiej w osiągnięciu milenijnych celów rozwoju (MDG) ⁽²⁾ oraz z dnia 20 czerwca 2007 r. zatytułowane „Milenijne cele rozwoju — bilans półmetka” ⁽³⁾,
- uwzględniając swoje rezolucje: z dnia 17 listopada 2005 r. w sprawie strategii rozwoju dla Afryki ⁽⁴⁾ oraz z dnia 25 października 2007 r. w sprawie stanu stosunków w sprawie stanu stosunków między UE a Afryką ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0103.

⁽²⁾ Dz.U. C 33 z 9.2.2006, s. 311.

⁽³⁾ Dz.U. C 146 E z 12.6.2008, s. 232.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 280 E z 18.11.2006, s. 475.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte P6_TA(2007)0483.